

تولیدات علمی اعضای هیأت علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate: رابطه‌ی آن بر تولیدات علمی آنان در پایگاه استنادی Scopus و موتور جستجوی Google Scholar

عباس دولانی^۱، زهرا شعبانی^۲، رویا برادر^۳

چکیده

زمینه و هدف: هدف پژوهش حاضر، بررسی تولیدات علمی اعضای هیأت علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate و رابطه‌ی آن بر تولیدات علمی آنان در پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جستجو است.

روش بررسی: این پژوهش از منظر هدف کاربردی، و از نظر روش‌شناسی پیمایشی و با رویکرد آلت‌متریکس می‌باشد. جامعه‌ی آماری پژوهش متشکل از ۱۱۸ نفر از اعضای هیأت علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی فعال در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate از ۲۹ دانشگاه دولتی در کشور بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های همبستگی پیرسون، تی مستقل، کروسکال والیس استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که نویسندگان دانشگاه‌های اصفهان، علوم پزشکی تهران و شهید چمران اهواز به لحاظ شاخص‌های آلت‌متریکس، فعال‌ترین اعضای هیأت علمی در ResearchGate هستند. از لحاظ نمره‌ی RG اعضای هیأت علمی با مرتبه‌ی دانشیاری به نسبت تعداد، عملکرد بهتری دارند. همچنین همبستگی مثبت بین شاخص‌های آلت‌متریکس شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و شاخص‌های علم سنجی پایگاه استنادی Scopus و Google Scholar وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه همبستگی مثبت میان شاخص‌های آلت‌متریکس در ResearchGate با شاخص‌های علم سنجی در Google Scholar و Scopus وجود دارد، بنابراین رویت‌پذیری آثار علمی آنان و بهبود شاخص‌های استنادی در پایگاه‌های اطلاعاتی را نیز به دنبال دارد.

واژه‌های کلیدی: تولیدات علمی، اعضای هیأت علمی، دانشگاه‌های دولتی ایران، شبکه‌های اجتماعی-علمی، ResearchGate

دریافت مقاله: مهر ۱۳۹۸

پذیرش مقاله: اسفند ۱۳۹۸

* نویسنده مسئول:

عباس دولانی؛

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه
الزهر

Email :
a.doulani@alzahra.ac.ir

۱ استادیار گروه علم اطلاعات، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۲ کارشناس ارشد علم اطلاعات، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۳ دانشیار گروه علم اطلاعات، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

مقدمه

امروزه در حوزه علم‌سنجی برای بررسی اثرگذاری علمی پژوهشگران از روش تحلیل استنادی استفاده می‌شود. مطالعات استنادی بر این رویکرد استوارند که تولیدات علمی مهم و تاثیرگذار در شکل‌گیری ایده‌ها و پژوهش‌های دیگر بیشتر مورد استفاده و استناد قرار می‌گیرند. اگرچه شاخص‌های مبتنی بر استناد از جمله مقبول‌ترین و مهم‌ترین شاخص‌ها جهت بررسی عملکرد و اثرگذاری علمی محسوب می‌شوند، اما همواره ایراداتی نیز به این شاخص‌ها مطرح بوده است. داده‌های حاصل از مطالعات استنادی، وابستگی زیادی به زمان داشته و مدت زمان زیادی لازم است تا یک اثر علمی، مورد مطالعه و استناد قرار گرفته، مقاله استنادکننده منتشر شود و در پایگاه‌های استنادی نمایه گردد تا بتوان استنادهای آن اثر را بررسی کرد. از سوی دیگر، در این مطالعات وزن و زمینه‌ی استنادها مورد بررسی قرار نگرفته و نمی‌توان از انگیزه‌های استناد آگاه شد. انجام این‌گونه مطالعات نیازمند دسترسی به پایگاه‌های استنادی گرانقیمت مانند پایگاه‌های «تامسون رویترز» و «Scopus» است و استنادهای دریافتی از سوی منابعی که در این پایگاه‌ها نمایه نمی‌شوند نیز در نظر گرفته نمی‌شود. امکان دستکاری در این داده‌ها از طریق رفتارهای استنادی نادرست وجود دارد. همچنین، تاکید داده‌های موجود در پایگاه‌های استنادی، بیشتر بر مقاله‌های منتشر شده در مجله‌ها، مقاله‌های ارایه شده در همایش‌ها و کتاب‌هاست و امکان بررسی اثرگذاری برخی دیگر از انواع مدارک علمی با این روش وجود ندارد. این درحالی است که امروزه پژوهشگران می‌توانند نتایج پژوهش‌های خود را در قالب‌های گوناگون از طریق وب‌سایت شخصی یا سازمانی، گروه‌های بحث و سپردن‌گاه‌های موضوعی (Subject repositories) و سازمانی در فضای مجازی منتشر کنند (۱).

گسترش وب و ظهور روش‌های نوین ارتباط و اشاعه‌ی پژوهش مانند آرشیوهای دسترسی باز و مجلات برخط و ابزارهای رسانه‌های اجتماعی، متخصصان علم‌سنجی و سیاست‌گذاران را به این فکر انداخت که مقیاس‌های گوناگون واقع‌گرایانه‌ای از تاثیر پژوهشی ایجاد کنند. بدین ترتیب روش‌های جدیدی از سنجش‌های وب مبنای شکل‌گرفت که تصویرگسترده‌تری از تاثیر علمی را ارائه می‌کند. جدیدترین این روش‌ها،

سنجش‌های مبتنی بر فعالیت‌های رسانه یا شبکه‌های اجتماعی است. این شبکه‌ها این توانایی را دارند که برای سنجش تاثیر علمی بر مبنای شمارش تعداد کاربران استفاده شوند؛ چرا که امروزه با افزایش حجم متون علمی و لزوم روزآمدسازی پژوهشگران در حوزه‌های تخصصی‌شان، تمایل پژوهشگران به استفاده از رسانه‌های اجتماعی مردم‌گرا که امکان طبقه‌بندی و تفسیر و به اشتراک‌گذاری را فراهم می‌کنند، بیشتر شده است (۲).

شبکه‌های اجتماعی پیوسته به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای جدید با قابلیت‌ها و امکانات خود بر جنبه‌های مختلف فعالیت‌های علمی افراد موثر است. این شبکه‌ها نه تنها ارتباط بین اعضا را امکان‌پذیر می‌سازد بلکه با از بین بردن محدودیت‌های زمانی و مکانی، دسترسی‌پذیری و تعامل منابع دانش را نیز سهولت می‌بخشد. این شبکه‌ها به دلیل تکرار و تنوع محتوایی و قابلیت‌های متعدد نرم‌افزاری و اینترنتی با استقبال وسیعی توسط کاربران مواجه شده‌اند. گرچه اکثر قریب به اتفاق این شبکه‌ها به دلیل اهداف تفریحی و سرگرمی مورد استفاده قرار می‌گیرند، اما جنبه‌های دیگری از کارکردهای این شبکه‌ها در حال حاضر بسیار پررنگ شده‌اند. در این میان برخی از شبکه‌ها جنبه‌ی اختصاصی یافته و برای اهداف معینی ایجاد شده‌اند، نظیر: ResearchGate و آکادمیا که به منظور به اشتراک‌گذاری و همکاری‌های علمی پا به عرصه‌ی ظهور گذاشتند. Ponte و Simon بیان کردند که یک سوم متخصصان از شبکه‌های اجتماعی تخصصی استفاده می‌کنند؛ بنابراین رشد گرایش متخصصان به این شبکه‌ها ملموس است (۳).

برای ارزیابی رسانه‌ها یا شبکه‌های اجتماعی، از روش‌های سنجش تاثیری استفاده می‌شود که در مفهوم «آلتمتریکس» خلاصه شده‌اند. اصل آلتمتریکس که برای توصیف سنجش‌های جایگزین (جایگزین تحلیل استنادی) مبتنی بر رسانه‌های اجتماعی به کار رفته در دهه‌ی نود با وب‌سنجی به‌وجود آمد؛ از کاربرد روش‌های کتاب‌سنجی برای سایت‌های آنلاین، مشتق شده و به‌عنوان خلق و مطالعه‌ی شاخص‌های جدید برای تحلیل فعالیت‌های پژوهشی دانشگاهی و علمی بر مبنای وب ۲ و شبکه‌های اجتماعی تعریف شده است (۲).

تحقیقات چندی در زمینه‌ی مطالعات آلتمتریکس در ایران و جهان

فعالیت آلتمتریک و کیفیت مجله‌های علم اطلاعات و کتابداری در Scopus پرداخت. نتایج نشان داد که مجله‌ی Journal of Information Science بیشترین میزان حضور در رسانه‌های اجتماعی (پوشش ۱۰۰٪) و مجله‌ی D-Lib Magazine میانگین نمره‌ی آلتمتریک ۱۷/۹ بیشترین میزان توجه را داشته است. نتایج آزمون همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن وجود رابطه‌ی آماری معنادار و مثبت میان شاخص‌های فعالیت آلتمتریک (پوشش آلتمتریک و توجه آلتمتریک)، کیفیت مجله‌ها (SJR: Scientific Journal Rankings)، (Snip: Source Normalized Impact per Paper) و Citescore، میانگین استنادی) را نشان داد (۷).

اصنافی در مقاله‌ی خود به تاملی بر میزان حضور اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه‌ی اجتماعی ResearchGate پرداخت. یافته‌ها نشان دادند که رشته‌های شیمی، لیزر و پلاسما و فیزیک بیشترین میزان حضور را در شبکه علمی ResearchGate داشته‌اند و رشته‌های علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه‌ی ResearchGate فعالیت جدی ندارند (۸). رضانی و همکاران پژوهشی با عنوان «ارزیابی شاخص‌های آلتمتریکس دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در شبکه‌های اجتماعی علمی ResearchGate و آکادِمیا» انجام دادند. نتایج نشان داد که رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر اساس h-index با میزان حضور آنها و تعداد اعضا در شبکه‌های اجتماعی علمی ResearchGate و آکادِمیا رابطه‌ی معناداری دارد. علاوه بر این از لحاظ آماری رابطه‌ی معنی‌داری بین شاخص‌های آلتمتریکس دانشگاه‌های علوم پزشکی در شبکه‌های اجتماعی ResearchGate و آکادِمیا با میزان استناد و h-index مشاهده شد (۹). منصور کیانی و همکاران در مقاله خود به ارزیابی میزان اشاعه‌ی مقالات علمی پژوهشگران علم اطلاعات و دانش‌شناسی جهان در شبکه‌های اجتماعی پرداختند. نتایج نشان داد که میزان نرخ رشد سالانه‌ی اشاعه‌ی مقالات علمی در شبکه‌های اجتماعی در بازه‌ی زمانی ۲۰۰۵ تا اواسط ۲۰۱۶، ۳۲ درصد بوده که بیشترین میزان اشاعه مربوط به شبکه اجتماعی ResearchGate به مقدار ۷۸ درصد و بیشترین فراوانی حوزه‌های موضوعی اشاعه یافته در شبکه‌های اجتماعی کتابداری و اطلاع‌رسانی، بازیابی اطلاعات و کتاب‌سنجی است (۱۰).

Kim و همکاران در پژوهشی به بررسی آلتمتریکس ۱۰۰ مقاله‌ی

صورت گرفته است هر چند زمینه این پژوهش چندی نیست که دست مایه کار پژوهشگران شده است ولی می‌توان به تعدادی از پژوهش‌های مرتبط اشاره نمود.

سلیمی در پایان‌نامه‌ی خود به بررسی میزان حضور پژوهشگران پرتولید ایرانی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و پایگاه استنادی Scopus با روش آلتمتریکس پرداخت. یافته‌ها نشان داد که بیشترین میزان حضور و فعالیت مربوط به گروه فنی و مهندسی می‌باشد و گروه علوم انسانی نیز کمترین میزان حضور و فعالیت در شبکه‌ی اجتماعی ResearchGate را به خود اختصاص داده است. همچنین همبستگی مثبت و قوی بین شاخص‌های منتخب از پایگاه استنادی Scopus و شاخص‌های آلتمتریکس شبکه‌ی ResearchGate وجود داشت (۴). اصنافی و همکاران در مقاله‌ی خود به بررسی حضور پژوهشگران دانشگاه‌های علوم پزشکی، آزاد و دولتی شهر اهواز در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate پرداختند. نتایج نشان داد که اکثر پژوهشگران سه دانشگاه مهم و عمده‌ی شهر اهواز، یعنی علوم پزشکی جندی شاپور، شهید چمران و آزاد، در شبکه‌ی ResearchGate حضور فعال دارند و آثار خود را با سایر محققان به اشتراک می‌گذارند. همچنین پژوهشگران دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات اهواز، بیشترین میزان حضور و فعالیت را در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate داشته‌اند (۵). یعقوبی ملال و همکاران در مقاله‌ی خود به بررسی تعامل و انگیزه‌های اطلاعاتی دانشمندان در شبکه‌ی حرفه‌ای ResearchGate پرداختند. یافته‌ها نشان داد که مهم‌ترین ویژگی شبکه‌ی ResearchGate، امکان برقراری ارتباط و تعامل در سطح ملی و بین‌المللی و امکان انتشار سریع فعالیت‌های علمی بدون نیاز به داوری است. هدف محققان در استفاده از شبکه ResearchGate، اشاعه و نمایش بهتر و بیشتر فعالیت‌های علمی‌شان است. همچنین کاربران ایرانی به دلیل مشکلات دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی از این شبکه‌ی به‌طور قابل توجهی برای دسترسی به منابع اطلاعاتی استفاده می‌کنند. همچنین محققان رشته‌ی فیزیک پزشکی، در اکثر شاخص‌های مورد مطالعه نسبت به سایر رشته‌ها، تعامل بیشتری در شبکه‌ی ResearchGate دارند که مؤید برتری حوزه‌ی علوم پایه است (۶).

عرفان منش در مقاله‌ی خود به بررسی رابطه‌ی میان شاخص‌های

برتر در حوزه‌ی مغز و اعصاب پرداختند. نتایج نشان داد که انتشار و یا به اشتراک‌گذاری مقاله‌ها در شبکه‌های اجتماعی تا حد زیادی بر میزان استناد و خوانده‌شدن توسط محققان دیگر را افزایش می‌دهد. همچنین آنان دریافتند که شاخص‌های آلت‌متریکس می‌تواند مکمل معیارهای سنتی در ارزش‌گذاری تولیدات علمی باشد (۱۱). در پژوهشی دیگر Sheeja و Mathew به بررسی فعالیت‌های اعضای علمی دانشگاه‌های هند در رشته‌ی معماری دریایی در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate و تاثیر آن در پایگاه استنادی Scopus پرداختند. نتایج نشان داد که بین شاخص h و میزان رویت‌پذیری تولیدات علمی در ResearchGate و همچنین میزان دریافت استناد، همبستگی بالایی وجود دارد (۱۲). Copiello و Bonifaci به بررسی فعالیت محققان در شبکه‌ی اجتماعی ResearchGate و تاثیر آن در امتیاز RG (Researchgate Score) و میزان استنادات آنها پرداختند. نتایج نشان داد که بارگذاری مقالات خصوصاً تمام متن به‌طور فزاینده‌ای میزان استنادات و نمره‌ی RG محققان را افزایش می‌دهد (۱۳). Thelwall و کوشا در مقاله‌ی خود به بررسی موضوع «ResearchGate در مقابل Google Scholar: کدام مطلب را زودتر می‌یابد؟» پرداختند. نتایج نشان داد که ResearchGate با استخراج استناد از اسناد آپلود شده به سایت و گزارش‌دهی استناد به صفحات مشخصات مقاله، شاخص استنادی خود را راه‌اندازی کرده است. چون نویسندگان ممکن است پیش چاپ‌ها به ResearchGate را آپلود کنند به‌همین دلیل ممکن است از آن برای ارایه شواهد تاثیر اولیه برای مقالات جدید استفاده کرد. این مقاله ارزیابی می‌کند که آیا تعداد استنادهای موجود برای مقالات اخیر، قابل مقایسه با سایر شاخص‌های استنادی با استفاده از ۲۶۷۵ کتابخانه‌ی به‌تازگی منتشر شده و مقالات علم اطلاعات است؟ نتایج نشان می‌دهد که در مارس ۲۰۱۷ ResearchGate استنادهای کمتری نسبت به Google Scholar داشته است، اما استنادهای آن بیشتر از دو پایگاه Scopus و وب‌آو ساینس بوده است (۱۴).

Barbic و همکاران در مطالعه‌ی خود به بررسی آلت‌متریک ۵۰ مقاله‌ی برتر مجله‌ی EM که بیش از ۱۰ استناد در مجله‌های دیگر دارند، پرداخت. یافته‌های آن‌ها نشان داد که همبستگی ضعیفی بین نمره‌های آلت‌متریک مجله‌ی EM و دیگر مجله‌ها وجود دارد. با توجه به پژوهش حاضر می‌توان

به اعتبار دگرسنجه‌ها (Altmetrics) جهت ایجاد شبکه‌های اجتماعی تخصصی که به سنجش مدارک مجلات پژوهشی بپردازند، پی برد (۱۵). محمدی و Thelwall به بررسی رابطه‌ی معنادار میان تعداد خوانندگان مقاله‌ها در Mendeley و تعداد استنادهای دریافتی در پایگاه‌های استنادی پرداختند. نتایج نشان داد که شبکه‌ی اجتماعی Mendeley می‌تواند برای کمک به انتقال دانش بین رشته‌های مختلف و در نهایت دریافت استنادهای بیشتر برای مقالات، مورد استفاده‌ی پژوهشگران باشد (۱۶). Thelwall و کوشا در پژوهشی به بررسی فعالیت‌های اعضای شبکه‌ی اجتماعی آکادمیا در رشته‌های فلسفه، حقوق، تاریخ و کامپیوتر پرداختند. نتایج نشان داد که فعالیت‌های اعضای هیأت‌علمی به دلیل بارگذاری تولیدات علمی اعم از مقاله و کتاب بیشتر از دانشجویان است. همچنین میزان بازدید از مقالات در حالت کلی بیشتر از سایر اسناد مانند کتاب است. از سوی دیگر بازدید از پروفایل و اسناد اعضا با جنسیت زن به جز رشته‌ی فلسفه بیشتر از مردان می‌باشد (۱۷). Adie و Roe در مقاله‌ی خود به بررسی آلت‌متریکس: غنی‌سازی محتوای علمی با بحث و معیارهای سطح مقاله پرداختند. نتایج نشان داد که محتوای علمی به‌طور فزاینده‌ای مورد بحث، اشتراک و انتشارات آنلاین توسط محققان است. در طول سال ۲۰۱۲ به اشتراک‌گذاری و بحث پیرامون فعالیت حدود ۷۵۰۰۰۰ مقاله بررسی گردید که میانگین تعداد مقالات به اشتراک گذاشته شده در شبکه‌های اجتماعی علمی، هر ماه پنج تا ۱۰ درصد افزایش می‌یابد (۱۸). Chakraborty در بررسی دلایل استفاده از ResearchGate در میان پژوهشگران دانشگاهی در هندوستان از ایجاد زمینه‌های مشارکت علمی (۳۷ درصد)، روزآمد بودن در حوزه‌ی پژوهشی خود (۳۱ درصد)، آگاهی از پژوهش‌های سایر افراد (۲۱ درصد) و اشتراک فعالیت‌های پژوهشی (۶ درصد) به‌عنوان مهم‌ترین دلایل استفاده از ResearchGate نام برد (۱۹).

مرور پیشینه‌ها در ایران و خارج نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات با هدف بررسی میزان استفاده از انواع شبکه‌های اجتماعی علمی و سایر شبکه‌های اجتماعی عمومی صورت گرفته است و کمتر به رابطه‌ی فعالیت‌های اعضای این شبکه‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی و حتی موتورهای جستجو توجه داشته‌اند. بی‌شک انتظار داشتن تاثیر مثبت و یا آگاهی از تاثیر منفی هر گونه فعالیت در محیط‌های علمی برای پژوهشگران به‌ویژه اعضای

روش بررسی

این پژوهش از منظر هدف کاربردی، از منظر نوع پیمایشی و از منظر روش‌شناسی علم‌سنجی با رویکرد آلت‌متریکس می‌باشد. آلت‌متریکس، به منظور بررسی قابلیت توسعه‌ی شاخص‌هایی برای مشخص کردن رابطه‌ی مقالات علمی از طریق وب اجتماعی به کار گرفته می‌شود. جامعه‌ی آماری مورد بررسی در پژوهش حاضر ۲۹ دانشگاه دولتی در کشور است که دارای رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی هستند. جمعا تعداد ۱۵۴ عضو هیأت‌علمی در رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی شناسایی شدند. از تعداد مذکور اعضای هیأت‌علمی ۱۱۸ تن در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate فعالیت داشته و تولیدات علمی خود را در آنجا به اشتراک گذاشته بودند. گردآوری داده‌ها از شبکه‌ی اجتماعی ResearchGate پایگاه استنادی Scopus و موتور جستجوی Google Scholar صورت پذیرفت. بدین‌صورت که بعد از جستجوی عضو هیأت‌علمی در شبکه‌ی ResearchGate داده‌های مربوط به فعالیت آنان از جمله تعداد مقالات، نمره‌ی RG، تعداد دنبال‌کنندگان، دنبال‌شوندگان، میزان استنادها، اچ. ایندکس، میزان پرسش‌ها و پاسخ‌ها و میزان مشاهده جمع‌آوری شد. همچنین داده‌های مربوط به پایگاه Scopus و موتور جستجوی Google Scholar نیز شامل تعداد مقالات، میزان استنادها و اچ. ایندکس بود. تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی و با استفاده از نرم افزار SPSS انجام شده است. در آمار استنباطی جهت اندازه‌گیری رابطه بین میزان فعالیت اعضای هیأت‌علمی در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate و رابطه‌ی آن در تولیدات علمی آنان در پایگاه استنادی Scopus و موتور جستجوی Google Scholar از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. همچنین از آزمون‌های تی مستقل و کروسکال والیس برای محاسبه‌ی وجود و یا نبود اختلاف معنادار بین میزان فعالیت اعضای هیأت‌علمی بر اساس متغیرهای جنس و رتبه‌ی علمی استفاده شد.

یافته‌ها

در این بخش، توصیف میزان فعالیت اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی

هیأت‌علمی با توجه به داشتن موقعیت سازمانی و ارزشیابی آنان بر اساس همین فعالیت‌ها حایز اهمیت است. لذا به نظر می‌رسد پرداختن به این مساله می‌تواند بر آگاهی اعضای هیأت‌علمی در نحوه‌ی فعالیت‌های آنان در شبکه‌های اجتماعی علمی و در نتیجه افزایش رتبه دانشگاه‌ها مثرتر باشد. با توجه به مطالب گفته شده می‌توان سوال و فرضیه‌های زیر را برای مقاله‌ی حاضر متصور شد:

سوال: وضعیت اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate چگونه است؟
و فرضیه‌ها:

۱- بین نمره‌ی RG اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی و میزان استنادها در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

۲- میان تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی موجود در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان استناد در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

۳- بین نرخ بازدید مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

۴- میان تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و میزان h-index نویسندگان در پایگاه استنادی Scopus و Google Scholar همبستگی معناداری وجود دارد.

۵- بین رتبه‌ی RG اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و متغیر جنسیت همبستگی معناداری وجود دارد.

۶- میان رتبه‌ی RG اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و رتبه علمی آنان همبستگی معناداری وجود دارد.

در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate عضویت دارند. این تعداد از اعضا در مجموع دارای ۲۳۴۸ مقاله بودند و شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate بارگذاری شده بود. رتبه‌ی RG اعضای هیأت علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در مجموع ۷۷۲/۹ می‌باشد.

علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران در شبکه‌ی اجتماعی علمی ResearchGate و در پایگاه استنادی Scopus و Google Scholar بررسی می‌شوند.

با توجه به داده‌های گردآوری شده ۱۱۸ نفر از ۱۵۴ عضو هیأت علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران

جدول ۱: اعضای هیأت علمی فعال دانشگاه‌های دولتی در (رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در ResearchGate)

دانشگاه	رتبه‌ی RG	تعداد مقالات	دنبال شونده‌گان	دنبال کنندگان	میزان استنادات	میزان مشاهده	نمره H_index	پرسش پاسخ
اصفهان (فرد الف)	۲۲/۳	۱۰۲	۱۸۳	۲۳۷	۳۰۲	۱۴۶۲۹	۱۰	۰
شیراز	۲۱/۷۴	۳۴	۴	۵۸	۱۶۱	۲۱۵۸	۸	۰
شاهد	۱۹/۴۸	۲۶	۱۲۵	۱۹۷	۱۲۸	۱۰۶۲۹	۷	۳
ع.پ تبریز	۱۹/۳۵	۴۴	۹	۳۹	۱۳۲	۳۰۹۹	۶	۱
چمران	۱۹/۰۵	۶۷	۱۳۸	۱۲۳	۵۱۰	۴۳۸۴	۱۰	۰
ع.پ تهران	۱۸/۱۴	۷۷	۶۷۰	۵۰۲	۶۴۳	۱۱۳۱۱	۱۱	۰
تربیت مدرس	۱۷/۲۷	۴۵	۹۸	۱۱۴	۷۰	۲۷۶۴	۵	۱
اصفهان (فرد ب)	۱۷/۱۶	۱۲۰	۵	۹۰	۲۹۳	۴۹۲۷۵	۹	۰
ع.پ اصفهان (فرد الف)	۱۵/۶۶	۲۹	۶۴	۳۱	۱۶۲	۲۳۴۶	۶	۰
ع.پ اصفهان (فرد ب)	۱۴/۴۱	۳۲	۲۰	۴۵	۱۰۶	۲۹۶۷	۶	۰

میزان رؤیت مقالات را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین از نظر نمره‌ی h_index نیز نویسندگان مقالات دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهید چمران و اصفهان (فرد الف) بیشترین نمره را به خود اختصاص داده‌اند.

از نظر متغیر جنسیت میزان حضور اعضای هیأت علمی مرد با فراوانی ۶۹ عضو، هیأت علمی زن با فراوانی ۴۹ در ResearchGate عضویت دارند. نتایج نشان می‌دهد که فراوانی هیأت علمی با مرتبه‌ی استادیار ۷۳ بوده و مجموع رتبه‌ی RG ۴۰۳/۷۳ از بقیه بیشتر است. بعد از آن مرتبه‌ی دانشیار با فراوانی ۲۷ و مجموع رتبه‌ی RG ۲۷۹/۲۹ در رتبه‌ی بعد قرار می‌گیرد همچنین مرتبه‌ی مربی با فراوانی ۱۵ و مجموع رتبه‌ی RG ۵۸/۶ و مرتبه‌ی استاد با فراوانی ۳ و مجموع رتبه‌ی RG ۳۱/۲۸ در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

جدول یک، اعضای هیأت علمی فعال رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه‌های دولتی ایران در ResearchGate را نشان می‌دهد. از این جدول چنین بر می‌آید که بیش‌ترین رتبه‌ی RG متعلق به عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان است. همچنین دانشگاه‌های شیراز و شاهد نیز در رتبه‌های بعدی قرار دارند. از نظر تعداد مقالات هر فرد نیز دانشگاه اصفهان (فرد ب) با ۱۲۰ مقاله در رتبه‌ی اول قرار دارد. همچنین رتبه‌های دوم و سوم نیز از دانشگاه اصفهان و علوم پزشکی تهران می‌باشند. از نظر میزان استنادات اعضای هیأت علمی برتر نیز دانشگاه علوم پزشکی تهران با نمره ۶۴۳ در رتبه‌ی اول، دانشگاه شهید چمران با نمره ۵۱۰ و دانشگاه اصفهان (فرد الف) با نمره ۳۰۲ در رتبه‌های بعدی قرار دارند. از نظر میزان مشاهده مقالات، دانشگاه اصفهان و علوم پزشکی تهران بیشترین

جدول ۲: میزان حضور اعضای هیأت علمی (رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در Google Scholar)

جنسیت	فراوانی	مجموع مقالات	میانگین استنادات	میانگین h-index
مرد	۵۶	۳۰۳۶	۱۳۵/۹۲	۴/۵۱
زن	۴۱	۱۶۰۲	۱۱۹/۸۲	۴/۳۶

اطلاعات و دانش‌شناسی حاضر در Google Scholar نویسندگان مرد با فراوانی ۵۶، مجموع مقالات ۳۰۳۶، و نویسندگان زن با فراوانی ۴۱، مجموع مقالات ۱۶۰۲ می‌باشند.

جدول ۲، میزان حضور اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی Google Scholar را نشان می‌دهد. شواهد حاکی از آن است که از میان ۹۷ نفر اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم

جدول ۳: میزان حضور اعضای هیأت‌علمی (رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در پایگاه استنادی Scopus

جنسیت	فراوانی	مجموع مقالات	میانگین استنادات	میانگین h-index
مرد	۶۰	۵۲۰	۳۰/۷۸	۲/۱۱
زن	۴۷	۳۸۹	۲۵/۳۸	۲

نویسندگان زن با فراوانی ۴۷ با مجموع مقالات ۳۸۹، می‌باشند. فرضیه ۱: بین رتبه‌ی RG اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی و میزان استنادها در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

جدول ۳، میزان حضور اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در پایگاه استنادی Scopus را نشان می‌دهد. شواهد حاکی از آن است که از میان ۱۰۷ نفر عضو هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی حاضر در Scopus نویسندگان مرد با فراوانی ۶۰، و

جدول ۴: نتایج چهار فرضیه فوق در فصول و نمود همبستگی بین شاخص‌های شبکه‌ی علمی ResearchGate با پایگاه Google Scholar و Scopus

آماره	فرضیه اول		فرضیه دوم		فرضیه سوم		فرضیه چهارم	
	Scopus	GScholar	Scopus	GScholar	Scopus	GScholar	Scopus	GScholar
همبستگی	۰/۵۷۱	۰/۴۶۵	۰/۵۴۴	۰/۵۰۴	۰/۴۹۸	۰/۴۶۱	۰/۵۸۹	۰/۵۸۹
میزان معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
نتیجه آزمون	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید	تایید

به منظور بررسی همبستگی بین تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی موجود در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان استنادها در Google Scholar و Scopus از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به اینکه میزان همبستگی تعداد مقالات در ResearchGate و استنادات در Google Scholar و Scopus به ترتیب ۰/۵۰۴ و ۰/۵۴۴ بود، از این رو همبستگی میان متغیرهای مذکور مثبت و معنادار است (جدول ۴).

فرضیه ۳: بین نرخ بازدید مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی همبستگی بین رتبه‌ی RG اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی و میزان استنادها در Google Scholar و Scopus از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به اینکه میزان همبستگی نمره‌ی RG و استنادات در Google Scholar ۰/۴۶۵ و همبستگی RG و استنادات در Scopus ۰/۵۷۳ می‌باشد، بین نمره‌ی RG اعضای هیأت‌علمی و میزان استنادها در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد (جدول ۴).

فرضیه ۲: میان تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی موجود در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان استنادها در Google Scholar و Scopus همبستگی معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی همبستگی بین نرخ بازديد مقالات اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus نیز از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به اینکه میزان همبستگی نرخ بازديد مقالات در ResearchGate و h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus به ترتیب ۰/۴۶۱ و ۰/۴۹۸ بود، از این رو همبستگی بین متغیرهای مذکور مثبت و معنادار می‌باشد (جدول ۴).

فرضیه ۴: میان تعداد مقالات اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و میزان h-index نویسندگان در پایگاه Google Scholar و Scopus

همبستگی معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی همبستگی میان تعداد مقالات اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate با میزان h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus نیز از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به اینکه میزان همبستگی بین تعداد مقالات در ResearchGate و h-index نویسندگان در Google Scholar و Scopus به ترتیب ۰/۵۸۹ و ۰/۶۳۱ می‌باشد، بنابراین همبستگی بین متغیرهای مذکور مثبت و معنادار است (جدول ۴).

فرضیه ۵: بین رتبه‌ی RG اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و متغیر جنسیت همبستگی معناداری وجود دارد.

جدول ۵: رابطه‌ی بین رتبه‌ی RG اعضا در ResearchGate با متغیر جنسیت

آماره Independent sample t		
مقدار t	درجه‌ی آزادی	سطح معناداری
-۰/۲۱۲	۱۱۷	۰/۸۳۲

وجود ندارد (جدول ۵).

برای آزمون وجود و یا نبود اختلاف بین نمره‌ی RG اعضای هیأت علمی بر اساس متغیر جنس از آزمون تی مستقل استفاده شد. بنابراین نظر به اینکه خروجی آزمون سطح معناداری (sig=۰/۸۳۲) مشخص شد، بین رتبه‌ی RG اعضای هیأت علمی بر اساس متغیر جنس اختلاف معناداری

فرضیه ۶: میان رتبه‌ی RG اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی اجتماعی-علمی ResearchGate و رتبه‌ی علمی آنان اختلاف معناداری وجود دارد.

جدول ۶: رابطه‌ی میان رتبه‌ی RG اعضا در ResearchGate با رتبه علمی آنان

آماره کای اسکوتر	درجه‌ی آزادی	سطح معناداری
۱۵/۸۸۸	۲	۰/۰۰۰

برای آزمون وجود و یا نبود اختلاف بین نمره‌ی RG اعضای هیأت علمی بر اساس رتبه‌ی علمی آنها از آزمون کروسکال والیس استفاده شد. خاطر نشان می‌شود که با توجه به اینکه ابتدا آزمون یکسانی واریانس‌ها در خصوص توزیع نمره‌ی RG بر اساس رتبه‌ی علمی معنادار شد (sig=۰/۰۰۰)، لذا به جای آزمون پارامتریک آنالیز واریانس از آزمون پارامتریک کروسکال والیس استفاده شد. بنابراین نظر به اینکه خروجی آزمون سطح معناداری (sig=۰/۰۰۰) مشخص شد میان رتبه‌ی RG اعضای هیأت علمی بر اساس رتبه‌ی علمی اختلاف معناداری وجود دارد (جدول ۶).

بحث

با افزایش میزان توليدات علمی، مساله‌ی دسترسی به اطلاعات هدف بدون صرف زمان و هزینه و عدم مرور مدارک ناخواسته، ایجاد سامانه‌های دسترسی به اطلاعات با خط مشی‌های مختلف و همسو با نیاز پژوهشگران بیش از پیش مهم و حیاتی شده است. در این میان ایده‌ی شبکه‌های اجتماعی-علمی جهت افزایش و سهولت دسترسی باعث ایجاد روندهای جدیدی در حوزه‌ی جستجو و بازیابی و به‌نوعی رویت‌پذیری توليدات علمی در دنیای مجازی شده است. هدف از پژوهش حاضر بررسی توليدات علمی اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی

و ... مثبت و معنادار خواهد بود. گرچه علاوه بر مزیت گفته شده امکان ایجاد گروه‌های علمی بین پژوهشگران سراسر جهان بدون در نظر گرفتن مسافت، همچنین جستجو و بازیابی تولیدات علمی بدون وابستگی صرف به پایگاه‌های اطلاعاتی سنتی و موتورهای جستجو، از دیگر مزیت‌های عضویت در این نوع از شبکه‌های می‌باشد (۶). می‌توان بیان داشت که تا حد زیادی کاربران شبکه‌های اجتماعی علمی همان محققانی هستند که کاربران انتشاردهنده‌ی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی می‌باشند. لذا هر فعالیت در شبکه‌های اجتماعی-علمی و به اشتراک‌گذاری تولیدات علمی در این فضا که اغلب به صورت رایگان و گزینشی شده می‌باشد، خوراک خوبی برای محققان دیگر در تولیدات آینده‌ی آنها خواهد بود.

فرضیه پنجم پژوهش به وجود و یا نبود اختلاف معنادار بین عضویت اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی از نظر متغیر جنس پرداخت. نتایج نشان داد که بین دو جنس از نظر تعداد عضویت، اختلاف معناداری وجود ندارد. شاید بررسی شاخص‌های علم سنجی آنان مانند میزان استنادها و شاخص h برای رصد وجود اختلاف معنادار موثرتر باشد. در فرضیه ششم پژوهش نیز به بررسی وجود و یا نبود اختلاف معنادار میان نمره‌ی RG اعضای هیأت‌علمی بر اساس رتبه‌ی علمی آنان پرداخته شد. نتایج نشان داد که اعضای هیأت‌علمی با رتبه‌ی دانشیاری با توجه به نسبت نمره RG ثبت شده در $ResearchGate$ فعالیت به مراتب بیشتری از اعضای هیأت‌علمی با درجه‌ی استادیاری و مربی دارند. نتایج این بخش با نتایج پژوهش Barbic و همکاران (۲۰۱۶) همسو می‌باشد (۱۵). شاید بتوان چنین استدلال نمود که عامل فعالیت در شبکه‌های اجتماعی بر افزایش رتبه‌ی علمی آنان (با توجه به شاخص‌های امتیازدهی به اعضای هیأت‌علمی جهت ارتقا) موثر بوده است.

نتیجه گیری

به‌طورکلی با توجه به رصد فعالیت‌های اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی در شبکه‌ی $ResearchGate$ می‌توان بدین نتیجه دست یافت که بی‌شک فعالیت پژوهشگران از این دست بر زندگی علمی آنان موثر خواهد بود. چرا که با تدوین سیاست‌های مختلف (تشویقی و ...) جهت عضویت هر چه بیشتر پژوهشگران در رتبه‌های اجتماعی

دانشگاه‌های دولتی ایران در شبکه‌ی اجتماعی $ResearchGate$ و رابطه‌ی آن در شاخص‌های علم‌سنجی تولیدات مذکور در پایگاه استنادی $Scopus$ و موتور جستجوی $Google Scholar$ بود. نتایج نشان داد که بیش از ۷۵ درصد اعضای هیأت‌علمی رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی عضو شبکه‌ی $ResearchGate$ هستند و به طور متوسط هر عضو ۱۹/۹ سند علمی در شبکه‌ی مذکور بارگذاری نموده‌اند. از نظر رابطه‌ی فعالیت‌های اعضای هیأت‌علمی در $ResearchGate$ بر شاخص‌های علم سنجی آنان (شاخص h و میزان استنادها) در پایگاه استنادی $Scopus$ و موتور جستجوی $Google Scholar$ فرضیه‌هایی مطرح شد. چنان‌که مشخص شد هر چه نمره‌ی RG اعضای هیأت‌علمی که به نوعی شاخصی برای میزان فعالیت آنها در شبکه‌ی $ResearchGate$ است، زیاد باشد، میزان استنادهای تولیدات علمی آنان در پایگاه $Scopus$ و موتور جستجوی $Google Scholar$ نیز افزایش می‌یابد، لذا همبستگی مثبت و معناداری بین این دو متغیر برقرار است. نتایج این بخش با نتایج پژوهش Capiello و Bonifaci (۲۰۱۹) و سلیمی (۱۳۹۵) همسوست (۴ و ۱۳). فرضیه دوم نیز همبستگی میان تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی در شبکه‌ی $ResearchGate$ و میزان استنادهای آنان در $Scopus$ و $Google Scholar$ را مورد آزمون قرار داد که همبستگی مثبت و معنادار را نشان می‌داد. نتایج این بخش با نتایج سلیمی (۱۳۹۵) همسو بود. بررسی فعالیت‌های اعضای هیأت‌علمی در شبکه‌ی $ResearchGate$ و اثربخشی آن در $Scopus$ و $Google Scholar$ از ابعاد مختلف دیگر نیز بررسی گردید، چنان‌که در فرضیه‌های سوم و چهارم همبستگی مثبت و معنادار بین نرخ بازدید مقالات اعضای هیأت‌علمی در $ResearchGate$ با شاخص h تولیدات علمی آنان و همچنین میان تعداد مقالات اعضای هیأت‌علمی با شاخص h نیز تایید شد. نتایج این بخش نیز با نتایج پژوهش‌های kim و همکاران (۲۰۱۹)، Sheeja و Mathew (۲۰۱۹)، Capiello و Bonifaci (۲۰۱۹)، Thelwall و Kousha (۲۰۱۷) همسو می‌باشد (۱۴-۱۱). بنابراین با بررسی نتایج فرضیه‌های یک تا چهار می‌توان به این نتیجه رسید که بی‌شک فعالیت‌های پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی-علمی که امروزه بین پژوهشگران سراسر جهان با استقبال مواجه شده است، بر میزان شاخص‌های علم‌سنجی رایج مانند میزان استنادات، شاخص h

می‌توانند تا حد زیادی روند تعاملات علمی کشور را افزایش دهند و باعث آگاهی افکار اقبال علمی جهان از موقعیت علمی کشور شوند. با توجه به نتایج به دست آمده، جهت استفاده هر چه بیشتر پژوهشگران و اعضای هیأت علمی از شبکه‌های اجتماعی علمی پیشنهاد می‌گردد با توجه به اینکه تاثیر فعالیت‌های پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی علمی به‌ویژه ResearchGate بر توليدات علمی آنان در سایر پایگاه‌های استنادی تایید شده است، جهت تشویق هر چه بیشتر پژوهشگران به‌ویژه اعضای هیأت علمی، جهت عضویت در این نوع از شبکه‌های اجتماعی، سیاست‌های موثرتری از سوی نهادهای ذیربط اتخاذ گردد. همچنین با توجه به اینکه برخی از پژوهشگران و اعضای هیأت علمی با نحوه کار با شبکه‌های

اجتماعی علمی آشنایی ندارند و در برخی از موارد در خصوص ثبت اطلاعات شخصی در این گونه شبکه‌ها ابراز نگرانی می‌کنند؛ کارگاه‌های آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی به‌طور مستمر برگزار گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر مطالعه‌ای در حوزه علم سنجی و حاصل پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی علم اطلاعات و دانش‌شناسی با کد ۱۵۸۰۱ می‌باشد. بدین وسیله از معاونت محترم آموزشی و گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا قدردانی و تشکر می‌گردد.

منابع

1. Erfanmanesh MA, Asnafi AR & Arshadi H. Iranian universities and research institutions in the ResearchGate: An altmetric study. Quarterly Journal of Knowledge Studies 2016; 8(30): 59-72[Article in Persian].
2. Asadi H, Naghshineh N & nazari M. Investigating social media as alternative or complementary tools for evaluation of Iranian scholars. Scientometrics Research Journal 2015; 1(2): 71-84[Article in Persian].
3. Ponte D & Simon J. Scholarly communication 2.0: Exploring researchers' opinions on Web 2.0 for scientific knowledge creation, evaluation and dissemination. Serials Review 2011; 37(3): 149-56.
4. Salimi E. Evaluation of the presence of Iranian high-tech researchers in the research science network and scopus citation database by Altmetrics [Thesis in Persian]. Tehran: Alzahra University; 2017.
5. Asnafi A, Salami M, Sayyah Baragar M & Hosseini Ahangari S. Presence of Ahavz universities (Medical Science, Azad and Governmental) Scholars Iranian library and information science Scholars in academic social network: Research gate. Educational Development of Judishapur 2015; 6(1): 67-73[Article in Persian].
6. Yaghoubi Malal N, Jamali Mahmoei H & Mansourian Y. Motivations and information interactions of scientists in Re-searchGate. Scientometrics Research Journal 2016; 2(3): 43-56[Article in Persian].
7. Erfanmanesh M. The relationship between altmetric activity and quality indicators of the library and information science journals in Scopus. National Studies on Librarianship and Information Organization 2018; 29(2): 7-26[Article in Persian].
8. Asnafi AR. Reviewing shahid Beheshti university Scholars' presence in ResearchGate®. Human Information Interaction 2015; 2(3): 61-70[Article in Persian].
9. Ramezani A, Ghazimirsaeed S, Papi A, Yekta Kooshali M & Ramezani Pakpour Langroudi F. Evaluation altmetric indicators of iranian medical universities in academic social networks: ResearchGate and Academia.edu. Knowledge and Information Management Journal 2017; 4(1): 23-30[Article in Persian].
10. Mansourkiaie R, Babalhavaegi F, Nooshinfard F & Soheili F. Evaluating dissemination of knowledge and information science papers in social networks. Scientometrics Research Journal 2018; 4(7): 161-78[Article in Persian].
11. Kim JE, Kim Y, Park KM, Yoon DY & Bae JS. Top 100 publications as measured by Altmetrics in the field of central nervous system inflammatory demyelinating disease. Available at: <https://www.hindawi.com/journals/bmri/2019/3748091/>. 2019.
12. Sheeja NK & Mathew SK. ResearchGate profiles of naval architecture scientists in India: An altmetric analysis. Available at: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/2305/>. 2019.

13. Copiello S & Bonifaci P. ResearchGate score, full-text research items, and full-text reads: A follow-up study. *Scientometrics* 2019; 119(2): 1255-62.
14. Thelwall M & Kousha K. ResearchGate versus google scholar: which finds more early citations? Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-017-2400-4>. 2017.
15. Barbic D, Tubman M, Lam H, Barbic S & Carpenter Christopher R. An analysis of Altmetrics in emergency medicine. *Academic Emergency Medicine* 2016; 23(3): 251-68.
16. Mohammadi E & Thelwall M. Mendeley readership Altmetrics for the Social Sciences and humanities: Research evaluation and Knowledge flows. *Journal of the Association for Information Science and Technology* 2014; 65(8): 1627-38.
17. Thelwall M & Kousha K. Academia. edu: Social network or academic network? *Journal of the Association for Information Science and Technology* 2014; 65(4): 721-31.
18. Adie E & Roe W. Altmetric: Enriching scholarly content with article-level discussion and metrics. *Published* 2013; 26(1): 11-7.
19. Chakraborty N. Activities and reasons for using social networking sites by research Scholars in NEHU: A study on Facebook and ResearchGate. Available at: <https://ir.inflibnet.ac.in/bitstream/1944/1666/1/3.pdf>. 2012.

Information Science Academic Members of Iranian Public Universities Sharing Information Resources in ResearchGate Social Scientific Network: It's Relation on their Scientific Output in Scopus Database and Google Scholar Search Engine

Abbas Doulani¹ (Ph.D.) - Zahra Shabani² (M.S.) - Roya Bradar³ (Ph.D.)

1 Assistance Professor, Department of Information Science, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran

2 Master of Science in Information Science, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran

3 Associate Professor, Department of Information Science, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran

Abstract

Received: Aug 2019

Accepted: Dec 2019

Background and Aim: The purpose of the present study was to investigate the scientific outputs of the faculty members of the information science and science departments of Iranian state universities in the Science Research Network and its impact on their scientific outputs in databases and search engines.

Materials and Methods: This study was applied in terms of purpose, survey methodology and Altmetrics approach. The statistical population of the study consisted of 118 faculty members in the field of information science and social sciences active in Social- Scientific Network from 29 Governmental universities in the country. Pearson correlation coefficient, independent t-test, Kruskal-Wallis were used for data analysis.

Results: The findings showed that the authors of Isfahan, Tehran University of Medical Sciences and Shahid Chamran of Ahvaz Universities are the most active members of the faculty in ResearchGate in terms of Altmetrics characteristics. In terms of RG score, faculty members with associate's degree perform better than the others. There is also a positive correlation between the Altmetrics indicators of ResearchGate network and the scientometric indicators of Scopus citation database and Google Scholar.

Conclusion: Since there was a positive correlation between Altmetrics indexes in ResearchGate with Scienometrics indexes in Google Scholar and Scopus, so this leads to the visibility of their scientific work and their improvement of citation indexes in databases.

Keywords: Scientific Production, Faculty Members, Public Universities of Iran, Social-Scientific Networks, ResearchGate

* Corresponding Author:
Doulani A
Email :
a.doulani@alzahra.ac.ir